

Vznik a fungování Severomoravské pobočky Československé společnosti archeologické při ČSAV

Severomoravská pobočka Československé společnosti archeologické (dále ČSSA) při ČSAV vznikla jako třetí v pořadí v rámci Československa. Její pojmenování odpovídalo tehdejšímu členění ČSSR na kraje. Již předtím existovala pobočka brněnská (1956–1975), pak pobočka pro Západočeský a Jihočeský kraj (1976). Další regionální pobočky vznikaly až v 90. letech 20. století. První úvahy o vzniku naší pobočky sahají do roku 1979. Její formování pak probíhalo postupně na několika setkáních po dobu tří let (1980–1982).

První z těchto setkání, později označené jako **přípravné**, se uskutečnilo v Příboře 17. května 1980. Záštitu nad ním převzal Josef Poulik, člen prezidia ČSAV a ředitel Archeologického ústavu ČSAV v Brně. Účastníci byli zástupci hlavního výboru ČSSA – Rudolf Tichý a Zdeněk Klanica. Město Příbor bylo vybráno záměrně, protože zde působil již více než 10 let úspěšný a známý archeologický kroužek pod vedením Jiřího Fryče.

Další setkání, nazvané **ustavující**, se uskutečnilo 30. května 1981 v Opavě. Zde poprvé zazněl hlas,

Pozvánka na přípravné setkání archeologů v hotelu Letka v Příboře dne 17. května 1980.

v té době možná ještě plně nedoceněný, o možném vydávání společného periodika, což se také brzy skutečně stalo.

Následovalo **1. setkání** členů a dopisujících spolupracovníků Severomoravské pobočky ČSSA dne 22. května 1982 v Olomouci. Účastníci na něm byli informováni o zajištění vydání Informačního zpravodaje pobočky, ve spolupráci archeologického kroužku v Příboře a vedení pobočky.

Shrneme-li dohromady všechny známé informace, pak lze konstatovat, že založení pobočky nejde vyjádřit jediným datem (letopočtem). Jednalo se o určitý proces, který musel respektovat Stanovy ČSSA, vyžadující schválení pobočky hlavním výborem ČSSA a odsouhlasením členů jejího vedení. Na vzniku pobočky se nesporně podílel fakt, že se zde již po řadu let před tím ustavily aktivní archeologické kroužky v Mohelnici-Moravičanech, Rýmařově, Příboře a j. a bylo tedy možné jejich plně zformované kolektivy zapojit do společné činnosti v ČSSA. Jejich členové a vedoucí také sehráli významnou roli při organizaci všech setkání směřujících k ustavení pobočky. Také na straně profesionálních archeologů se v daný okamžik projevila nutná předvídatost a ochota ke spolupráci s těmito kroužky a dalšími individuálně pracujícími amatérskými archeology. Prosažení pobočky si ovšem vyžadovalo i množství drobné organizační práce.

Společná fotografie účastníků přípravného setkání v Příboře.

Předsedající archeologové při jednání v Příboře. Zleva: dr. Jiří Pavelčík, Jiří Fryč, dr. Zdeněk Klanica, dr. Rudolf Tichý a dr. Pavel Kouril.

Panelová diskuse v Olomouci 2010.

Panelová diskuse v Kozlovicích 2016.

Pohled na účastníky setkání v Holešově 2008.

Pohled na účastníky setkání v Olomouci 2010.

Pohled na účastníky setkání v Příboře 2012.

Na setkáních nám pravidelně přednáší Mgr. Milan Vokáč, Ph.D., Buchlovce 2017.

Další působení naší pobočky v rámci České archeologické společnosti

Společný výlet na hradiště Barborka u Buchlovic 2017.

Společná exkurze do muzea Mirka Černého v Provodově 2018.

Transformace původní ČSSA do nově vzniklé České archeologické společnosti (dále ČAS) neprobíhala u nás zcela hladce. Část našich členů s členstvím v nově vzniklé ČAS váhala. Zvažovali jsme účast v Moravském archeologickém fóru a připojení k Moravsko-slezskému archeologickému klubu. Při vyslovení myšlenky o jeho odtržení od ČAS jsme se ale většinou rozhodli (1995) o pokračování členství v ČAS. Nikoliv všichni! Příborští členové se k nám nepřidali a tím vznikl samostatný Archeologický klub v Příboře. V letech 2009–2010 jsme odsouhlasili přejmenování naší pobočky na pobočku pro Moravu a Slezsko. Tento název používáme dosud.

Založením pobočky počíná naše vlastní historie. Ta se skládá především z individuálního působení našich neprofesionálních členů v terénu pracovní metodou, pro níž se vžil název „povrchový sběr“. Tímto způsobem naši členové objevili velké množství dosud neznámých archeologických lokalit a na tyto objevy v několika případech navazovaly výzkumy profesionálních archeologů.

Řada našich členů se spolupodílela na vzniku a dalším fungování našich periodik a tam se učili samostatně informovat o svých poznatcích širší archeologickou veřejnost. V jiných případech organizovali naši členové v místech svého působení malé výstavy, besedy s veřejností, vytvářeli dětské zájmové kroužky. O těchto aktivitách psali často do místních novin apod. Někteří z našich členů dokázali napsat vlastní knihy, menšího i většího rozsahu. Ukázky z této tvorby si můžete prohlédnout ve skříňkách. V řadě případů vystupovali naši členové v televizi a rozhlasu.

Pracovali jsme také společně na řadě projektů. Těm je věnována samostatná informace.

Typickým znakem naší společné práce se stala naše každoroční setkání. Pořádáme je na různých místech tak, jak je možné použít bezplatně vhodný prostor, zajistit stravu a další program. Součástí těchto setkávání je panelová diskuse. Naši členové při ní prezentují své nejnovější nálezy, hovoří mezi sebou navzájem. Následují krátké přednášky k různým tématům a po nich diskuse. Pokud to je možné, společně navštívíme muzea, výstavy a další místa. V několika případech jsme si prohlédli právě prováděné archeologické výzkumy nebo významné archeologické lokality.

Každoročně se uskutečňují pravidelné schůzky výboru pobočky. Jejich úkolem bývá hlavně redakční uzávěrka našich periodik.

Společná fotografie účastníků setkání v AC Olomouc v roce 2010.